

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Ensenyament de Dret (Pla 1992)

CURS 2003-2004

Dret Eclesiàstic de l'Estat

(15012023)

Quart curs
Segon quadrimestre

Asignatura Troncal
4.5 Crèdits (3 teòrics i 1.5 pràctics)

Professors:

✓ Sr. Josep Queraltó Serrano

PROGRAMA DE DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT

Error! Marcador no definido.

Professor de l'assignatura:

Sr. Josep Queraltó Serrano

INTRODUCCIÓ GENERAL

~~El Dret Eclesiàstic~~

Concepte. Origen. Contingut. Dret Eclesiàstic autonòmic. El Dret Eclesiàstic de l'Estat. El Dret Eclesiàstic de la C.E. El Dret Eclesiàstic Internacional.

~~El Dret Eclesiàstic~~

Dret i factor religiós. Dret Eclesiàstic i Dret Confessional. Autonomia del Dret Eclesiàstic.

I. FORMULACIONS DOCTRINALS HISTÒRIQUES

~~Formulacions doctrinals històriques~~

Context precristià. Ordre Religiós Ordre Temporal. L'Església a l'Imperi Romà: Les persecucions. El Cesaropapisme. El Dualisme Gelasià. Els orígens del Hierocratism. L'Agustianisme Polític. La Reforma Protestant. Les Teories de la Potestat indirecta. Formes nacionals de Regalisme.

~~La Laïcitat de l'Estat i la Llibertat Religiosa~~

Fi de l'Antic Règim i l'aparició del Liberalisme. La separació de l'Església i l'Estat. Els Estats Totalitaris. La Llibertat religiosa.

II. DRET DE L'ESTAT I DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE CATALUNYA

~~Introducció Històrica~~

Antecedents històrics. El Dret Eclesiàstic a la Segona República. El Règim 1940-1975. La transició política 1975-1978.

~~Fons del Dret Eclesiàstic de l'Estat i de la~~

~~Comunitat Autònoma de Catalunya~~

La Constitució de 1978. L'Estatut d'Autonomia.

Classificació de les fonts. Els convenis internacionals. Fonts bilaterals i fonts unilaterals.

~~Els acords amb les confessions religioses~~

Els acords amb l'Església Catòlica. Els subjectes dels acords. Contingut, objecte i forma dels acords. La interpretació i l'extinció. Acords amb confessions acatòliques.

~~Fonts unilaterals~~

La llei orgànica de llibertat religiosa. Rellevància en l'ordenament de l'Estat i de la Comunitat Autònoma Catalunya de les fonts dels ordenaments jurídics de les Confessions religioses.

~~Principis informadors del Dret Eclesiàstic~~

El principi de la llibertat religiosa. El principi de la laïcitat de l'Estat. El principi d'igualtat religiosa. El principi de cooperació mútua entre l'Estat i les Confessions religioses.

III. LA PERSONA HUMANA

~~Dret a la llibertat religiosa~~

Noció. Contingut. Fonament. Titularitat: La llibertat religiosa com a dret de la persona. Les Esglésies i grups religiosos. Les sectes. Protecció Jurídica. Límits.

~~L'Objecció de Consciència~~

Noció. Principals manifestacions d'objecció de consciència: consciència fiscal, objecció professional tractaments mèdics. Altres.

~~L'Ensenyament~~

Llibertat d'Ensenyament. Llibertat de càtedra. Llibertat acadèmica. L'Idari dels centres docents. Finançament de l'Ensenyament. L'Ensenyament religiós.

IV. LES CONFESIONS

~~Posició Jurídica de les Confessions Religioses~~

Noció. Personalitat jurídica de les Confessions. Conferència Episcopal Espanyola. Conferència Episcopal Tarraconense. Associacions.

~~Règim Patrimonial~~

Finançament de les confessions: mitjans propis i cooperació de l'Estat. L'Església catòlica: mitjans propis d'adquirir i finançament estatal. Règim fiscal i contractual de les confessions. Els negocis jurídics de les confessions.

~~Els ministres del culte i el Patrimoni Històric de les Confessions Religioses~~

La condició del ministre del culte. Règim jurídic dels ministres del culte. El patrimoni històric-artístic de l'Església catòlica. El patrimoni històric-artístic de les confessions no catòliques.

~~L'Assistència Religiosa~~

Nació. Assistència religiosa a les forces armades. Assistència religiosa a les Institucions penitenciàries. Assistència als Centres hospitalaris. Assistència als Centres d'ensenyament. Altres situacions.

~~Sistema Matrimonial~~

Matrimoni i Dret. Sistema matrimonial: precedents, concepte i classes. Sistema matrimonial espanyol. El matrimoni canònic en l'ordenament espanyol: inscripció, separació, nul·litat, reconeixement civil de resolucions canòniques. El matrimoni de les minories religioses en l'ordenament espanyol.

BIBLIOGRAFIA

José-Antonio Souto Paz, Derecho Eclesiástico del Estado. El Derecho de la Libertad de Ideas y Creencias, Marcial Pons, Madrid, 1992.

AA.VV. Derecho Eclesiástico del Estado, EUNSA, Pamplona, 1996.

AA.VV. Acuerdos del Estado Español con los Judíos, Musulmanes y Protestantes, Publicaciones Universidad Pontificia de Salamanca, Salamanca 1994.

AA.VV. Los Acuerdos entre La Santa Sede y El Estado Español (Veinte años de vigencia), Junta Episcopal de Asuntos Jurídicos CEE, EDICE, Madrid 2001.

Esther Souto Galván. El Reconocimiento de la Libertad Religiosa en Naciones Unidas, Marcial Pons, Madrid 2000.

Lombardía Díaz, P. Lecciones de Derecho Canónico, Tecnos.

García Reyes, J. Matrimonio de las Minorías Religiosas en el Derecho Español, Tecnos.

Martínez-Torrón. Normas de Derecho Eclesiástico, Comares, 1994.

Alvarez Cortina, A.C. Derecho Eclesiástico Español en la Jurisprudencia Postconstitucional 1978-1990, Tecnos.

Reina, V. Lecciones de Derecho Eclesiástico Español, Marcial Pons, Madrid, 1983.

Bueno, S. Legislació Eclesiàstica de l'Estat i de Catalunya, Barcelona, Bosch.

Corral-Echevarria. Los Acuerdos entre la Iglesia y España, BAC, Madrid, 1980.

Hervada-Zumaquero. Textos Internacionales de derechos Humanos, EUNSA, Pamplona, 1978.

Llamazares, D. Derecho Eclesiástico del estado. Derecho de la Libertad de Conciencia, Madrid, 1989.

Iglesias Altuna, J.M. Procesos Matrimoniales Canónicos, Civitas, Madrid, 1991.

Seglers, Àlex, Autogovern i fet religiós, Proa, Barcelona, 2000

Costa Bou, Joan, Nació i Nacionalismes, M&M Euroeditors, Barcelona 2000

Rodríguez Blanco, Miguel, Libertad religiosa y confesiones, el Régimen jurídico de los lugares de culto, BOE Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, Madrid, 2000

Corral Salvador, Carlos, La relación entre la Iglesia y la comunidad política, BAC (633) Madrid, 2003

---

critèris d'avaluació: examen escrit, es valoraran possibles treballs opcionals